Székesfehérvár, XXV. évf. 166. Csütörtök 1918 júl. 25.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés Egyben:		vidéken:	
1 hóra	2 K	1 hóra	2·50 K
1 évre	24 K	1 évre	30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

Vészriadót fujnak a magyarnak!

Mallet, a londoni statisztikai hivatal vezetője, egy beszédben közölte, hogy egész Európában a háboru következtében a születések száma jelentékenyen csökkent. Angliában az 1913. évhez viszonyitva a csökkenés az egész lakosság 1·63 százaléka. Ez igen komoly veszteség, — mondotta Mallett — de még mindig kisebb, mint a többi hadviselő államé. Németország a születések csökkenése folytán valamint az elesettek és halottak számát is tekintve, lakosságának 4·5 százalékát, Ausztria 5 százalékát, *Magyarország pedig 7 százalékát vesztette el.*

Megborzadva olvassuk ezeket az ijesztő adatokat. És még jobban elszomorodunk, ha meggondoljuk, hogy városunkban junius havában a halálozások a születéseket 75-el felülmulták. Miniszterileg megállapitva hősi halált halt 42 székesfehérvári katona.

Érzik e mélyen tisztelt olvasóink mit jelent ez? A harcos nagyhatalmak közül mi, a legkisebb számu magyar *veszitettük a legnagyobb* keresztény lakosságunk 7 százalékát. A zsidóságon ugyanis alig esik hősi halál, mert ők véráldozat helyett inkább a szaporodó hadimilliók olvasásával „küzködnek."

Vészriadó ez a szomoru hir, hogy már eddig 7 százalék veszett el a keresztény magyarságból és hogy országszerte messze felülhaladja a halálozási arányszám a születésit. Nem szabad itt könnyelmüen vállat vonogatni, nem szabad sablonos sajnálkozással a dolog felett napirendre térni.

Magyarország népe a névtelenségbe való összezsugorodás veszélyének, a keresztény Magyarország teljes tervesztésnek van kitéve. A fajmagyarság jövője igen szomoru. Szolgai alárendeltség fenyegeti. Hangsulyozzuk, hogy a keresztény magyarság van veszedelemben. Ezt pusztitotta már a békében is a tüdővész, alkohol és egyke, ez adja a hősi halottak majdnem teljes egészét, ezt pusztitja anyagilag a háboru.

Borzasztó helyzet. Örvénylő veszedelem! De ne merüljünk el azért a kétségbeesésbe! Ez nem segit. A nagy veszedelemből meritsünk még nagyobb erőt a vész leküzdésére! Dolgozzunk! Tér igen sok van. Csak röviden: a gyermek és a csecsemővédelem felkarolása, küzdelem a tüdővész, az alkohol ellen, a keresztény családalapitást elősegitő kedvezőbb gazdasági helyzet teremtése, a keresztény magyarság földhözjuttatása, összekötve a piszkos háborus birtokszerzések megsemmisitésével, a külföldi magyarság visszatelepitése, a magyar nép hygienikus nevelése, a középületek, közhivatalok tisztaságának biztositása mind oly tényezők, a melyek a keresztény magyarság pusztulását életerősen helyrehozhatják.

Mindenki, aki szereti hazáját, köteles tehetsége szerint résztvenni a keresztény magyarság megmentésében! Aki ezt a munkát elháritja, az nem lehet magyar!

Drága pálinka.

Nem mindenkinek mondunk ugyan kedves dolgot; de azért ki kell jelentenünk, hogy a kormány soha olyan okos dolgot nem cselekedett, mint a mikor a felemelt termelési adóval a pálinka árat a tizszeresére emelte. A drága pálinkából kevesebb korty jut az amugy és üres, napszámos gyomorba, tehát kevesebb kár esik a leromlott szervezetekben. Innen magyarázható az az örvendetes tény, hogy az alkoholmérgezéses betegek száma 27 százalékról 7 százalékra apadt.

Ámde ennek sem örül mindenki. Nem örülnek a pálinkás [illegible] tulajdonosai, akik nem szivesen látják a [illegible] rek fogyását; de nem örülnek a gazdák sem, mert nem szivesen fizetik a tizszeres adót.

Ezért fogadták olyan megelégedéssel azt a hirt, hogy a pénzügyigazgatóság a megye számos községében megengedte, hogy ezidén még egyszer a régi átalányozás mellett főzhessék ki törkölyüket, söprüjüket.

Minthogy a Székesfehérvári Központi Szeszfőző Szövetkezettel szemben adott emez érthetetlen kedvezmény miatt a kincstárnak is százezrekre menő kárával járt, sokáig teljesen megmagyarázhatatlannak tünt fel előttünk a dolog.

Most azonban egy kis világosság dereng felénk a kisüstök pálinkagőzös ködéből.

A kisüstön főzött pálinka határozottan olcsóbb volt, mint a Szeszfőző Szövetkezet pálinkája, mert hiszen a kisüstösök adócimén alig egyötödnyit fizettek.

Az olcsó pálinkából azonban alighanem igen drága itóka lesz. A pénzügyőrség ugyanis kinyomozta, hogy igen sok gazda, azokból a községekből, amelyek az átalányozásra engedélyt nem kaptak, egyszerüen átlopták egy másik, átalányozó községbe a törkölyüket, ahol azután suttyomban kifőzették azt. A végén még jóizüen a markukba nevettek, hogy sikerült nemcsak a szövetkezetet, de a kincstárt is becsapniok!

De most következett a feketeleves. A fináncok eszén bajos tuljárni! Az idén egész pontos kimutatás készült a bortermésről, ebből igen könnyü volt kibányászni, hogy kinek mennyi törkölye termett. A kisüstön főzőkről vezetett jegyzék segitségével azután gyerekjáték volt megállapitani, hogy kinek a neve alatt főzték ki a becsempészett anyagot. A vallatás már könnyen ment. Egyik tényleirás a másikat követte. Azt mondják, [illegible] A szövetkezet [illegible] gest követtek el, tehát négyszeres adóbirságot fizetnek. Hallomásunk szerint csekély 340—350.000 koronányi birságról van szó, Ennyivel lesz drágább a pálinka! A fináncok nem haragusznak érte, mert a birság öthatodrésze az ő markukat üti, a gazdák azonban vakarhatják a tarkójukat.

Igen sok gazda kétszeresen is csalódott, mert a hosszu várakozás alatt törkölye meglehetősen elromlott, a négyszeres birság tehát annál keservesebben esik neki.

Végeredményiben tehát: vesztett a kincstár, mert kevesebb adót kapott, vesztett a szövetkezet, mert sok anyagot elcsempésztek előle, vesztenek a gazdák, mert drága tanulópénzt kell fizetniök. De szolgáljon mindnyájuk vigasztalására, hogy vannak, akik mégis csak nyernek néhány ezer koronácskát.

A kisüstözés tehát mégsem veszett teljesen kárba!

— Bicskén megkezdték a Haas féle modern és nagyszabásu szeszgyár épitését, ami ismét csak a község fejlődésének fog szolgálni.

HIREK.

— **József főherceget főveZérré** történt kinevezése alkalmából a város közönsége nevében a városi tanács a közeli napokban üdvözölni fogja.

— **Katonai kitüntetés.** Ullmann Hugó szekerész hadnagy koronás arany érdemkeresztet kapott a vitézségi érem szalagján.

— **A szinházi bizottság** ma de. ülést tartott, amelyen a helyárak emelésével szükséges szerződési változtatásokra egy szükebb körü bizottságot küldöttek ki.

— **Nővédelmi iroda.** A Keresztény nők szövetsége nővédelmi irodáját a kath. körből a Szemináriumba helyezte át. Az irodát mindazon nőknek, kiknek ügyes-bajos dolguk van, figyelmébe ajánljuk. Nyitva van minden pénteken. Minthogy a helv. kath kör helyisége kicsi a ker. nők szövetségének, — a szemináriumi ebédlőjében fogja tartani a ker nők szövetsége is összejöveteleit.

— **Tisztviselőnők figyelmébe.** A tisztviselőnők szakosztálya pénteken hat órakor a *szemináriumban* összejövetelt tart.

— **A próbavágásra** vásárolt négy marha husát csütörtökön reggel kezdi meg a város kiméretni két helyen a hatósági husszékben és Schnitzinger Zita királyné-uti mészárosnál. A hus árakat még nem állapitották meg, de a kiárusitás [illegible] költségi áron fog [illegible]

— **Ülés.** A közellátási bizottság pénteken de. 11 órakor ülést tart a városházán.

— **Burgonya jött.** A város közönsége számára ma 2 vagon burgonya érkezett. A burgonya kimérése f. hó 26-án veszi kezdetét a Városi boltban és a Ponty udvarán. Mindenki fejenként 1 kilogrammot fog kapni 1 kg. 40 fillérért hatósági könyv felmutatása mellett.

— **A bicskei polgári fiu és leányiskolába** összesen 141 tanuló jelentkezett és pedig 76 fiu, kik közül 17 vidéki és 59 helybeli; a 65 leány közül 19 vidéki és 46 helybeli. A vidékiek, akik nincsenek annyira tájékoztatva, még mindig jelentkeznek felvételre, ugy, hogy a két első osztályra szeptemberre 150 nél több tanitványa lesz. Ezek a számok igen jól mutatják, hogy mindazoknak, akik a polgári iskola létesitésén fáradoztak, azzal az érveléssel, hogy nagy a tanulási vágy Bicskén, igazuk volt s az intéző körök a lehető legjobb helyen és leghálásabb, a kultura iránt fogékony vidéknek adtak alkalmat a haladásra.

Egyes szám ára 8 fillér.

Lapunk mai száma papiros hiány miatt 2 oldal.

— **Bis hündert!** „Én felőlem éljen Feld Zsigmond a rituális száz, vagy százhusz évig, de ne a mi pénzünkön.“ Ezt az ártatlan tréfát engedte meg magának Szekula Gyula fővárosi bizottsági tag, midőn arról volt szó, hogy Feld Zsigmond városhegyi bódéját a főváros újabb szubvencióval támogassa-e. Hogy ez a szólásmondás: „bis hündert“, hogy ez szokásos a pesti argonban és hogy ez zsidó eredetű trefás formula, ez ugyan bár éppen ugy nem vet kedvezőtlen fényt a zsidóságra, mint ahogy a kalvinisták nem szisszennek fel, ha valaki a vastag nyakat említgeti, és Déri alpolgármester, aki azon az ülésen elnökölt, bizonyára nem szisszent volna fel, ha Szekula egy körmönfont okoskodást lutheránusnak minősített volna, vagy egy nagyon határozott kijelentést azzal próbál megingatni, hogy: nono, a tisztelt előttem szóló nem római pápa, tehát nem csalatkozhatatlan. Egy szóval, az ilyen vicces közhelyeket senki sem emlegeti felekezeti éllel, annál meglepőbb tehát, hogy Déri alpolgármester ingerülten szólt rá Szekulára, hogy tartózkodjék az ilyen „felekezeti izü“ megjegyzésektől. Megdöbbenünk. Hol volt itt a felekezeti iz? Egy közkeletü zsidó vicc applikálásán már felveti a felekezeti kérdést? Vagy mert Feld zsidó, őt nem szabad zsidóviccel illetni? És a főváros alpolgármesterében egész magától értetődőleg tömörül az az agressziv érzékenység, amely nemcsak a kritikát, de az ártatlan viccet sem türi s amely gőgös, mint a hódítók fölénye valamely letiport gyarmaton. Miért hördült fel az alpolgármester a zsidóság képviseletében, amikor csak annyit mondtak, hogy Feld Zsigmond éljen bis hündert? Talán mert egyuttal azt is mondták: de ne a fővaros pénzéből éljen? Hogy egy zsidóembertől megtagadják a főváros közpénzeit! Tisztara antiszemitizmus. Nem is tagadták meg. Az alpolgármester szabadelvüsége győzött, Feld Zsigmond megkapta a szubvenciót. Valószinüleg nem a „Bolse Viki“ cimü remekmü felszinrehozatalaért, hanem azért, mert ő benne megint a zsidóságot [illegible] vetkőzni a liberalizmust, hogy megint eredeti fényességére sikálni. Szegény jó öreg Szekula pedig még ma is nyilatkozatokban tisztázza magát, de minden hasztalan, ő már sigmatizált antiszemita, mert egy zsidóviccel uljába állott egy pillanatra Feld Zsigmondnak. (Uj Nemzedék.)

— **Kisemberek védelme.** A közélelmezési miniszter rendeletet bocsátott ki, hogy a kisemberek a fontosabb élelmiszer kiosztásánál előnyben részesitendők. E szociális intézkedés folytán a rokkantak, a hadisegélyesek, kishivatalnokok, munkások piros betüs hatósági bevásárlási könyvet fognak kapni, melyre az élelmiszerjegyeket korábban fogják kézhez venni s igy az elsőrendü élelmiszer szükségleteikhez hamarabb juthatnak hozzá a kereskedőknél.

— **A légipostát megszüntették.** A Budapest és Bécs között alig három hete megindult légipostát a bécsi posta és távirógazgatás közlése szerint holnaptól kezdve további intézkedésig meg fogják szüntetni. A hir ebben a hivatalos formában csupán megerősítése Wekerle miniszterelnök mai kijelentésének, ki a többszörös légi szerencsétlenség miatt egy hozzá intézett interpellációra ma hasonlóképpen nyilatkozott a Házban.

— **Szappan** a következő kereskedőknél kapható: Adler Leó, Brüst Lipót, Bató József, Brüst Kálmán, Fekete Mihály, Frommer Ernő, Fleischmann Géza, Gaál Simonné Haden Antal, Hári István, Kadlár István, Heller Edéné, Kollin Vilmos, Kutner Simon, Krausz Rudolf, Lichtneckert Ferenc, Lővinger Albert, Martin Soma, Miklós Mihály, Pfeifer Adolf, Perlaky, Növérek, Rosentag I., Szíklai Béla, Szikszai András, Singer Ignác, Seitl Teréz, Schwarz Alajos, Schwarz Márkus, Steiner Lajos, Tehel Miksa, Tujner János, Weisz Sándor, Weisz Fülöp, Varga István, Weisz József, Wolkenstein Janka, Köz és magántisztviselők 17-es honvédek b. csp., Városi bolt, Közérdek fogy. szöv., Fülis Pál, Szigethy Testvérek, Ehér Ödön, Deutsch Adolfné.

— **Zsidógimnázium.** Egészen szép kis eset. A budapesti zsidógimnázium eladó. Nem tudják felépiteni, mert nincs rá pénz. A gazdag zsidóság, amelynek tipikus alakjai pezsgőben fürdenek, s akik vagyonokat költenek haszontalanságra, saját kultúrájuknak azárulói. Bebizonyodik az a régi tétel, hogy *ami nem jó üzlet, az nem kell nekik.* És a gimnázium pedig üzletnek nem jó. De minek is az épitése? Legfeljebb arra volna való, hogy a keresztény kereskedők menekülnének bele a zsidók elől, akik az állam és a város pénzén gyönyörüen nevelődnek. Végtelenül kényelmes kilencvenöt százalék keresztény ifjuságot garasaiból kinueveltetni az öt százalék apró bölcseit, akik összvisztő többséggel vezetnék a székfővárost területén dévő középiskolákban. Szegény naiv öreg Freystädter, aki azt hitte, hogy milliós alapitványával jót tesz velük. Jótéteményt helyett kellemetlen dilemma elé állitotta [illegible] csak hiusági kamatokat se hoz, fütyülnek a kedvező látszatra, s megmutatják a saját, igazi ábrázatukat, amelynek kendőzésére ma már — úgy vélik nincs többé szükségük.

— **Ócska szappannal** házalt Pap Lajosné dinnyési asszony. A rendőrség rajtakapta, az árut el kobozta s eljárást inditott ellene.

— **Óvakodjunk a csalótól.** Egy ügynök (*látszólag izraelita*) egyesektől azon cimen, hogy Oroszországban hadifogságban levő hozzátartozóitól drótnélküli táviró utján hirt szerez — pénzt csal ki. Legutóbb egy katonatiszttől is elhitette, hogy orosz hadifogoly tőlől a pozsonyi drótnélküli táviró utján értesitést fog kapni. Ettekintve attól, hogy a legközelebbi drótnélküli táviró állomás nem Pozsonyban, hanem Leutschauburgban áll fenn, ezen ügynöknek jobban mondva csalónak nem áll módjában ilyen eredményt elérni, tehát egyedüli célja csakis a közönség megkárositása által és lárd pénzszerzés.

— **A cukorkaárak maximálása.** Jó ideje már, hogy a cukorkaüzletekben s mindenütt, ahol cukorkát árulnak, csak méregdrágán lehet vásárolni ilyen árut. A cukorka ára óriási módon emelkedett, a közönséges fajták ára 20—25—30 korona, a finomabb fajtát 40—45 koronán vásárolják. A láncker eskedelem erre az árura már a háboru második, harmadik esztendejében tálette a kezét s különösen a galiciaik értek el rekordárakat. Hába volt minden panaszkodás, a kormány, a hatóságok tétlenül nézték azt a hallatlan drágitást, amelyet a cukorkaárukkal üztek Most végre hozzá látnak a cukorkaáruk maximálásához is, s közönséges fajta kilóját 6 koronában állapitják meg, a finomabb fajták ára 9 koronáig emelkedik. Valószinü azonban, hogyha a maximális árak életbelépnek — kiürülnek a cukrosboltok is, mert olcsó áron nem fognak árusitani cukrot.

— **Adományok.** A hadsegélyző hivatalhoz a következő adományok érkeztek: gróf Nádasdy Tamásné 1000 K, Skalla Ferenc 100 K, Államépitészeti hivatal 40 K, Deutsch Manó és fia 28 K, Osztrák-Magyar Bank tisztviselői 15 K.

Köszönetnyilvánitás. Mindazoknak, kik felejthetetlen jó apánk Pöltz Károly temetésén megjelentek, részvétükkel fájdalmunkon bármily módon enyhiteni szivesek voltak, fogadják hálás köszönetünket. *A gyászoló Pöltz család.*

A rekvirált vörösréz fürdőkályha hengerek pótlására igen jóminőségü hadi hengerek azonnal és jutányos áron kaphatók. Sós Sándor vizvezetéki vállalkozónál Székesfehérvár, Nador-utca. Telefon 396.

Mézet, csemegeszőlőt, dinyét, őszibarackot, káposztát, uborkát, ugyszinte más tőzelék-félét nagy tételekben megvesz Bogyay Vörösmarty-tér 2. szám.

Köhögés ellen kitünően beválik házi szer a Störk-pasztilla. Egy doboz ára 1·50 korona. Kapható Szűts Róbert Károly király-féle gyógyszertárában.

Tégelyben [illegible] tálalandó szerekhez tégelyhiány miatt a tégelyeket tessék magukkal hozni.

Önkéntes árverés.

Alulirott a tulajdonos megbizásából közhirré teszem, hogy a székesfehérvári 1581. számu betétben A. ÷ 1—2 sorszám alatt felvett Gombóczleső dülőben fekvő buzaföldet, ugy a rácregyi 2. dülőben fekvő buzaföldet, továbbá a székesfehérvár 1865. számu betétben A. ÷ 1—2. sorszám alatt felvett 7. dülői fél buzaföldet és Andrásgyepi dülőben fekvő fél buzaföldet folyó évi augusztus hó 4-én délelőtt 10 órakor Szőgyény Marich-utca 1. sz. alatt levő ügyvédi irodámban megtartandó önkéntes árverésen a legtöbbet igérőnek el fogom adni.

Dr. Kisteleki Károly,
ügyvéd.

APRÓHIRDETÉSEK.

Bérbe keresletik szeptember 1-re 3—4 szobás magán lakás mellékhelyiséggel. Cim a kiadóhivatalban.

Jégszekrény, asztalok, padok, üvegek eladók. Palotai-u. 8. sz.

Egy két fovas parasztkocsi eladó. Tolnai-utca 14.

Eladó butorok. Ferenc József tér 3. szám alatt (földszint) néhai Brunkala Vilma hagyatékához tartozott régi asztalka, képek, konyha asztal, villanycsillár, cserépkályha, lámpák, lószőrmadracz, fogas, szántartó, tányérok, nippek stb. folyó hó 25-én és 26-án délután 3—9 ig.

Tarlórépa-mag

fajtiszta, elsőrendü idei termés fehér kerek, kilója 85 K, kapható és megrendelhető:

BOGYAY-nál

Vörösmarty-tér 2. sz.

Nagyobb szőlőtelep,

avagy kisebb mezőgazdasággal egybekötött szőlőbirtok kezelésére, — esetleg egy jobb jövőjü

központi szeszfőzde vezetésére

ajánlkozik elsőrendü szakértő. — Cime:

KOPÁNYI IMRE

üzemvezető, Székesfehérvár.

Ugyanott 400 liter kitünő minőségü saját termésü fajbor eladó.

Cséplést vállal

egyezség szerint uradalomba ujonnan kijavitott gőzpépekkel, ugyszintén kisebb cséplőseket gazdáknál helyben motor gépekkel.

Ugyanitt ujonnan kijavitott motor és gőzcséplők eladók.

FEJES BERTALAN

gépgyára. Székesfehérvár, Deák Ferenc-utca 17.

Nyomta Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvár